

האושר שבפנים

(ההרצאה ניתנה ב-17.12.1902 בסן-פרנסיסקו)

עצמי האמיתי, המופיע בדמותם של גבירותיי ורבותיי,

ראמה אינו מאשים את האומות האירופאיות או הנוצרות על כך שהן שולחות גדודים וצבאות לכבוש אומות אחרות; גם זו תחנה הכרחית בשלב מסוים בהתפתחות הרוחנית של אומה. הודו עצמה נאלצה לעבור דרך שלב זה; אך הודו, בהיותה אומה עתיקה מאוד, שקלה במאזניים את עושר העולם ומצאה אותו חסר ערך. כך גם יהיה גורלן של האומות שבימינו עוסקות בצבירת שגשוג חומרי ועושר. מדוע כל האומות הללו מנסות להצמיד גדודים כדי לכבוש אומות אחרות? מה הן מחפשות בכך? הדבר היחיד שכולם מבקשים הוא אושר, שמחה, הנאה. נכון שיש כאלה שאומרים שהם אינם מחפשים אושר אלא ידע. אחרים טוענים שאינם מחפשים אושר אלא פעולה. כל זה טוב ויפה; אך אם נבחן את הלבבות והמחשבות של אנשים ממוצעים, של בני תמותה רגילים, נגלה שהמטרה הסופית שכולם מציבים לעצמם, המטרה הסופית שכולם שואפים אליה – באופן ישיר או עקיף, במודע או שלא במודע – היא האושר, אך ורק האושר.

הבה נבחן הערב היכן שוכן האושר, האם האושר מתגורר בארמון או באחוזה, האם האושר שוכן בקסמי הנשים או בדברים שאפשר לקנות בכסף וזהב. מהו ביתו הטבעי של האושר? לאושר יש גם היסטוריה משלו. אלה ימי מסעות גדולים; הקיסר והחשמל ביטלו את מגבלות הזמן והמרחק, אלה הם ימי מסעות גדולים, וכולם כותבים תיעוד של מסעותיהם. גם האושר נוסע. הבה נלמד מעט על מסעותיו של האושר.

אנו מתחילים עם ההצצה הראשונה לאושר, כפי שהיא מופיעה בחייו של ילד בינקותו. כל האושר שבעולם, בעיניו של התינוק, שוכן בזרועות האם או בחיקה האוהב. כל האושר מתרכז שם. זהו השלב הראשון בדרך הראשית שבה האושר צריך לעבור – חצאיתה של האם, חיקה של האם, אם תרצו. בעיני התינוק, אין דבר בעולם שמביא אושר כמו חיקה של האם. התינוק מחביא את פניו מאחורי חצאיתה של אמו ואומר: "תראי, תראי! תמצאי אותי! איפה אני?" ואז הוא צוחק מכל הלב והנשמה. ספרים אינם מדברים אליו; אוצרות אינם מעניינים אותו. פירות וממתקים חסרי טעם בעיניו של תינוק שעדיין לא נגמל מחלב. כל עולם ההנאות של הילד מתרכז שם.

חולפת שנה ואושרו של הילד משנה את מוקדו; הוא עובר למשהו אחר. משכנו של האושר הופך כעת לצעצועים – צעצועים יפים, בובות קטנות וגדולות. בשלב השני, הילד כבר אינו אוהב את אמו כפי שאהב בעבר; כעת הוא אוהב יותר את צעצועיו. לעיתים הילד אף מתווכח עם אמו היקרה, היקרה כל כך, למען צעצועים ובובות.

עוד חודשים או שנים ספורות, וכבר אין אושרו של הילד נמצא עוד בבובות וצעצועים; מרכזו השתנה שוב, והוא כבר אינו ממוקם בדברים אלו. בשלב השלישי, כשהילד גדל והופך לנער, אושרו מתמקם בספרים, במיוחד בספרי סיפורים. כך קורה אצל ילד רגיל ואינטליגנטי; לפעמים האושר נמצא בדברים אחרים, אך אנו מדברים על מקרה רגיל. כעת ספרי הסיפורים תופסים את כל אהבתו וחיבתו של הנער. הצעצועים והבובות מאבדים את קסמם; ספרי הסיפורים תופסים את מקומם, והוא מוצא בהם יופי ומשיכה. אך האושר ממשיך לנדוד.

הנער, תלמיד בית הספר, נכנס לקולג'. בחיי הקולג', אושרו מתמקד במשהו אחר, נניח, בספרים מדעיים או בכתבים פילוסופיים וכדומה. הוא קורא בהם זמן מה, אך אז עובר אושרו מהספרים אל

הכמיהה להשגת כבוד והוקרה באוניברסיטה; שאיפתו היא להגיע אל המקום שבו שוכן אושרו, אל המוקד של שמחתו. הסטודנט מסיים את האוניברסיטה בהצלחה רבה. הוא מקבל משרה משתלמת, ואושרו של הצעיר מתמקד בכסף, בעושר. כעת החלום היחיד של חייו הוא לצבור הון ולהתעשר. הוא רוצה להפוך לאיש גדול, לצבור הון רב. כאשר הוא צובר מעט עושר לאחר עבודה של כמה שנים במשרד, עובר אושרו למשהו אחר. מהו הדבר הזה? האם יש צורך לומר? זו האישה.

כעת הצעיר רוצה אישה, ובשביל אישה הוא מוכן לבזבז את רכושו. חצאית אמו כבר אינה מעניקה לו אושר; הצעצועים איבדו את קסמם; ספרי הסיפורים הונחו בצד, ונקראים רק באותם רגעים שבהם מצופה מהם לספק לו תובנה כלשהי על מהות חלום חייו – האישה. הוא מקריב את כולו למען אשתו. רכושו שהושג בעמל רב נזרק לרוח עבור גחמותיה של מה שכעת מהווה את מוקד אושרו. הצעיר חי עם האישה במשך זמן מה, והנה! האושר נראה במרחק. העונג שהפיק מהמחשבה על אשתו בתחילה, כבר אינו כפי שהיה. אם נבחן את המקרה של צעיר רגיל, צעיר רגיל בהודו, אושרו של הצעיר עובר כעת מהאישה אל הילד הצפוי. כעת הילד הופך לחלום חייו. הוא רוצה ילד, מלאך, שרף, כרוב בביתו. ראמה אינו יודע הרבה על מצב העניינים בארץ הזו; אך בהודו, לאחר הנישואין, אנשים מתפללים לאלוהים ומייחלים לילד. הם עושים כל שביכולתם לפנות לעזרת רופאים ולהזמין את ברכתיהם של אנשי קודש; כל שביכולתם הם עושים כדי לזכות בברכת ילד.

בציפייה לילד מתרכז כל אושרו של הצעיר. הילד הוא השלב השישי במסעו של האושר, בתהלוכת השמחה. הצעיר זוכה בברכה – ילד נולד לו. שמחתו אינה יודעת גבולות; הוא מלא חיים, קופץ על רגליו, מתרומם; כאילו הועלה מעל האדמה במרחק רב. הוא אינו הולך, אלא כמעט מרחף באוויר, אם ניתן לומר זאת כך. נפשו מלאה באושר כאשר זוכה הוא בילד. בשלב השישי, בילד בעל הפנים דמויות הירח, מגיע אושרו של הצעיר הבוגר, במובן מסוים, לשיאו. האושר האינטנסיבי ביותר הוא כאשר הוא רואה את פניו של ילדו. אושרו של האדם הפשוט הגיע לשיאו.

לאחר מכן מתחילים חייו של הצעיר לדעוך במידת החיוניות. הילד גדל והופך לנער, והקסם אובד. אושרו של האדם הזה ימשיך לנדוד מאובייקט לאובייקט, לפעמים יתמקד בדבר זה ולעיתים יתגורר באחר. אך עוצמת האושר שהוא ימצא בדברים השונים כבר לא תהיה כה חזקה כמו האהבה שהוא חש כלפי ילדו שלו.

כעת בואו נבחן אם אכן האושר שוכן באמת באובייקטים כאלו – בחצאית האם, בבובות ובצעצועים, בספרים, בעושר, באישה, בילד או בכל אובייקט או דבר כלשהו בעולם הזה. לפני שנתקדם, נשווה את האושר הנווד לקרני השמש הנוודות. גם אור השמש נודד ממקום למקום. בזמן מסוים הוא מאיר על הודו, ובזמן אחר על אירופה. הוא ממשיך לנדוד. כאשר צללי הערב יורדים, ראו כיצד אור השמש משנה את מקומו במהירות. הוא זורח על אמריקה המזרחית וממשיך אל מערבה. ראו כיצד קרני השמש רצות ברגליים קלות, מדלגות ממקום למקום, ואז נפרשות על יפן וכדומה. אור השמש נודד ממקום למקום. אך כל המקומות האלו שבהם נראה אור השמש אינם מקורו או ביתו של האור. ביתו של אור השמש חייב להיות במקום אחר; ביתו של אור השמש הוא השמש עצמה.

בדומה לכך, בואו נבחן את האושר, שנווד מאובייקט לאובייקט כמו קרני השמש. מאין הוא נובע? היכן ביתו האמיתי? הבה נתבונן בשמש של האושר, אם ניתן לקרוא לה כך.

קחו את המקרה של האדון שזכה לברכת ילד. האדון יושב במשרדו, עסוק בענייניו הרשמיים, ולפתע הוא שומע את צלצול הפעמון. איזה פעמון? הטלפון. אך כאשר הוא עומד לשמוע מהי ההודעה, ליבו מתחיל לפעום במהירות. אומרים שצרות קרבות מטילות את צילן מראש. ליבו הולם, דבר שלא קרה לו מעולם. הוא ניגש לטלפון ושומע הודעה. הו, איזו הודעה מצערת זו הייתה! האדון החל להתנשם ולבכות; הוא איבד כל קור רוח; לחייו איבדו כל צבע; עם פנים חיוורות, כמעט כשל מת, הוא מיהר

למקומו, לבש את מעילו וכובעו ויצא מהמשרד כמו קליע שנורה מרובה. הוא אפילו לא ביקש את רשותו של המנהל, ראש המחלקה. הוא לא החליף מילה עם העובדים בחדר. הוא אפילו לא נעל את המסמכים שהיו על שולחנו. הוא איבד לחלוטין את עשתונותיו ויצא היישר מהמשרד. כל עמיתיו היו המומים.

הוא הגיע לרחוב וראה מכונית חולפת מולו. הוא רץ אל המכונית ושם פגש דוור שהגיש לו מכתב. המכתב הזה הביא לו בשורה משמחת (אם ניתן לקרוא לכך "בשורה משמחת" מנקודת המבט של העולם) – הבשורה על עושר רב שנפל בחלקו. האיש קנה מניה בהגרלה וזכה בכ-10,000 דולר. הבשורה הזו הייתה אמורה לשמח אותו, למלא אותו אושר, אבל היא לא עשתה זאת. היא לא הצליחה. ההודעה שקיבל קודם בטלפון העיקה על ליבו בכבדות. הבשורה הזו לא הביאה לו שום שמחה.

באותה מכונית הבחין גם באחד מבכירי המדינה – אדם שפגישה עמו הייתה חלום חייו. אך ראו זה פלא – האיש לא החליף עמו מבטים; הוא הפנה את ראשו הצידה. הוא גם ראה את פניה החינניים של ידידתו, אותה אישה שהיה שאיפת חייו לפגוש ולשוחח עמה, אך כעת הוא היה אדיש לחיוכה השמשי.

ובכן, ראמה לא צריך להשאיר אותו במצב של מתח כה רב, וגם לא אתכם. האיש הגיע לרחוב שבו נמצא ביתו, ושם ראה רעש גדול והמולה רבה. הוא ראה ענני עשן עולים לשמיים ומסתירים את השמש. הוא ראה לשונות אש עולות השמימה; הוא ראה את אשתו, סבתו, אמו וקרוביו האחרים בוכים ומייללים על השרפה שאכלה את ביתם. הוא ראה את כל קרוביו שם, אך דבר אחד היה חסר – הוא לא ראה את התינוק היקר שלו, את הילד המתוק הקטן. הוא חיפש את הילד, אך לאשתו לא הייתה תשובה. היא ענתה בבכי, ביבבה, ולא הצליחה להוציא אף מילה ברורה.

האמת התגלתה לו. הוא גילה שהילד נותר בבית. הילד היה עם האומנת בזמן שהשרפה פרצה. האומנת הניחה את הילד בעריסה, הילד היה ישן, והיא עזבה את החדר. כעת, כאשר יושבי הבית נבהלו ממראה האש המשתוללת, הם מיהרו לצאת מהבית, כל אחד מהם חושב שהילד עם אחד האחרים. כולם יצאו, ורק כעת גילו שהילד נותר בחדר, אשר באותו זמן כבר נעטף באש.

היו שם בכי וחריקת שיניים, נשיכת שפתיים והכאת חזה, אך ללא הועיל. האדון, אשתו, אמו, חבריו והאומנת צעקו בקול אל האנשים ברחוב, אל העוברים והשבים, אל השוטרים, וביקשו שיצילו את ילדם, שיחלצו את תינוקם היקר. "הצילו את התינוק שלנו בכל דרך שתוכלו. נותר על כל רכושנו, נותר על כל העושר שנוכל לצבור במשך עשר השנים הבאות, נותר על הכל. רק תצילו את הילד שלנו, תצילו את הילד שלנו".

הם מוכנים לוותר על הכל למען הילד. אכן, הילד הוא דבר מתוק, התינוק היקר הקטן הוא דבר מתוק מאוד, וכדאי להקריב את כל רכושנו, את כל עושרנו ואת כל עניינינו למען הילד. אך ראמה שואל שאלה אחת: "האם הילד הוא מקור האושר, הדבר המתוק ביותר בעולם, או שמקור האושר נמצא במקום אחר?" שימו לב. הכל מוקרב למען הילד, אך האם אין הילד עצמו מוקרב למען משהו גבוה יותר, למען דבר אחר? עושר נמסר, רכוש נמסר, הכל ניתן עבור הילד, אך הילד עצמו ניתן למען דבר אחר. אפילו חייהם של אלו שמוכנים לקפוץ לאש עשויים ללכת לאיבוד. אך אפילו הילד היקר הזה מוקרב למען משהו אחר, למען דבר גבוה יותר, והדבר הזה בהכרח מתוק יותר מהילד עצמו. הדבר הזה חייב להיות המרכז האמיתי של האושר, מקור האושר האמיתי. ומהו הדבר הזה? ראו. הם לא קופצים בעצמם לאש. הדבר הזה הוא ה"עצמי". אם הם היו קופצים לאש, הם היו מקריבים את עצמם, ואת זה הם אינם מוכנים לעשות. על הילד מוקרב הכל, ועל העצמי מוקרב הילד.

כעת אנו רואים את השלב הגבוה ביותר של האושר. הילד אינו מכיל אושר בתוכו עצמו. הילד יפה, אהוב, ומקור לאושר, משום שהילד מבורך באור השמש שמקורו ב"עצמי"; האור הזה לא היה טבוע בילד עצמו. אם האור הזה של האושר היה טבוע בילד, הוא היה מתקיים בילד לעד. שימו לב שהאור שהאיר את פני הילד יצא ממקור פנימי. המקור היה בתוך העצמי.

כאן אנו מתקרבים מעט למקור האושר, לביתו של האושר. לא למען הילד יקר; הילד יקר למען העצמי. לא למען האישה האישה יקרה; לא למען הבעל הבעל יקר; האישה יקרה למען העצמי, הבעל יקר למען העצמי. זו האמת. אנשים אומרים שהם אוהבים דבר מה "למען עצמו". אך הדבר הזה אינו אפשרי; זה אינו יכול להיות נכון. גם לא למען העושר העושר יקר; העושר יקר למען העצמי.

כאשר האישה, שהייתה יקרה בזמן מסוים, אינה משרתת עוד את האינטרסים של הבעל, היא ננטשת; כאשר הבעל, שהיה יקר בזמן מסוים, אינו משרתת עוד את האינטרסים של האישה, הוא ננטש. כאשר העושר אינו ממלא את ייעודו, הוא נמסר או נזנח.

אתם בוודאי מכירים את המקרה של נירון. הוא לא ראה שרומא היפה, המטרופולין שלו, מעניינת אותו או שימושית לו עוד. בעיניו, הייתה לו עניין רב יותר לראות שרפה גדולה, לראות מדורה ענקית. ראו. הוא עלה אל ראש גבעה סמוכה וביקש מחבריו ללכת ולהבעיר את כל העיר, כדי שיוכל ליהנות מהמראה של להבות אדירות. שם עמד נירון מנגן בכינור בעוד רומא עולה באש. כך אנו רואים שגם העושר, כאשר אינו משרתת את האינטרסים שלנו, נזנח.

ראמה היה עד ראייה לתופעה מאוד מוזרה, תופעה מעניינת במיוחד. היה שיטפון גדול, הצפה עצומה של נהר הגנגה, והנהר המשיך לעלות על גדותיו. על ענפיו של עץ אחד ישבו כמה קופים; הייתה שם קופה אחת וילדיה. כל הילדים התקרבו אל הקופה. המים עלו עד למקום שבו ישבה הקופה. אז הקופה קפצה לענף גבוה יותר; המים הגיעו גם לשם. הקופה עלתה לענף הגבוה ביותר, והמים הגיעו אפילו לשם. כל הילדים נאחזו בגופה של הקופה. המים הגיעו עד לרגליה; ואז, פשוטו כמשמעו, תפסה הקופה אחד מילדיה והניחה אותו מתחת לרגליה. המים עלו עוד, ואז תפסה הקופה ילד נוסף והניחה אותו מתחת לרגליה. המים המשיכו לעלות; ואז גם הילד השלישי נלקח והונח ללא רחמים תחת רגליה של הקופה כדי להציל את עצמה.

כך הדבר. אנשים ודברים יקרים לנו כל עוד הם משרתים את האינטרסים והמטרות שלנו. ברגע שבו האינטרסים שלנו עומדים בסכנה, אנו מקריבים הכל.

כך אנו מגיעים למסקנה שמקום מושבו של האושר, מקורו של האושר, הוא איפשהו בתוך ה"עצמי". ביתו של האושר נמצא איפשהו בתוך העצמי, אך היכן בדיוק? האם הוא ברגליים? הרגליים נושאות את כל הגוף, אולי הוא ברגליים, אך לא, הוא אינו ברגליים. אילו היה ברגליים, הרגליים היו צריכות להיות הדבר היקר ביותר בעולם. כמובן, הרגליים יקרות יותר מכל דבר חיצוני, אך הן אינן יקרות כמו הידיים. האם ביתו של האושר נמצא בידיים? הידיים יקרות יותר מהרגליים, אך הן אינן ביתו של האושר. האם האושר נמצא באף או בעין? העיניים יקרות יותר מהידיים או מהאף, אך האושר אינו ממוקם בהן.

חשבו על דבר שהוא יקר אפילו יותר מהעיניים. ייתכן שתאמרו שזהו החיים. ראמה אומר: בואו נתבונן בגוף כולו תחילה. הגוף כולו אינו ביתו של האושר. אנו רואים שכל הגוף הזה משתנה בכל רגע ורגע. בתוך כמה שנים, כל חלקיק בגוף מוחלף בחלקיק חדש.

אולי האושר נמצא באינטלקט, במוח, בתודעה. ייתכן שהוא שם. אבל בואו נבחן אם אין משהו שהוא יקר אפילו יותר מהאינטלקט. אם קיים משהו יקר ומתוק יותר מהאינטלקט, אז ייתכן שזהו ביתו של האושר.

אנחנו אומרים שהחיים, או כפי שההודים קוראים לזה – פראנה – עשויים להיות מקור האושר, משום שלעיתים קרובות אנשים רוצים לחיות אפילו במחיר של ויתור על כוחותיהם השכליים.

הנה שתי אפשרויות לבחירה: למות לחלוטין, או לחיות כאדם מטורף וחסר היגיון. כל אחד יבחר בחיים, גם אם הם במסגרת משוגעת או מבולבלת. כך אנו רואים שאפילו האינטלקט מוקרב על מזבח החיים.

אז החיים, החיים האישיים – ייתכן שזהו ביתו של האושר, השמש שממנה נובע כל האושר. אבל בחנו זאת: האם החיים באמת ביתו של האושר?

הוודאנטה אומרת: לא! לא! אפילו החיים אינם ביתו של האושר. גן העדן שבתוכנו נמצא גבוה יותר מכך; הוא מעבר לחיים האישיים, מעבר לחיים האינדיבידואליים.

אז היכן הוא?

ראמה פעם ראה צעיר שהיה על סף מוות. הוא סבל ממחלה קשה מאוד, וגופו עבר ייסורים עזים. הכאב החל באצבעות הרגליים. בתחילה הוא לא היה כה חזק, אך לאחר זמן מה הוא הלך והתגבר. גופו של הצעיר החל לעבור תנועות היסטוריות. בהדרגה, הכאב עלה עד הבריכים, ואז טיפס עוד למעלה, עד שהגיע לבטן. כשהכאב הגיע ללב, האיש נפטר. המילים האחרונות שהצעיר הזה אמר היו: "הו, מתי יעזוב אותי החיים האלה, מתי תעזוב אותי הפראנה הזו!" אלו היו המילים של אותו צעיר.

כפי שאתם יודעים, בארצות המערב אומרים "הוא נתן את נשמתו". בהודו אומרים "הוא נטש את גופו". הדבר הזה מראה על ההבדל בתפיסה. כאן הגוף נחשב ל"עצמי", והנשמה נתפסת כתוספת חיצונית. בהודו, הגוף נתפס כדבר זר לרוח; העצמי האמיתי נחשב לממשות. ולכן, כאשר הגוף מת, אף אחד לא מאמין שהוא עצמו מת; הגוף משתנה, אך האדם אינו אובד. וכך, המילים שיצאו מפיו של הצעיר הזה היו: "הו, מתי אעזוב את החיים האלה, מתי תעזוב אותי הפראנה הזאת!"

כאן אנו מבחינים במשהו שהוא גבוה אף יותר מהחיים עצמם; משהו נשגב יותר מהפראנה, משהו שאומר "החיים שלי", משהו שאומר "הפראנה שלי", משהו שמחזיק בפראנה ונמצא מעליה – ומשהו זה יקר ומתוק בהרבה מהחיים האישיים או מהפראנה.

אנו רואים שהפראנה, החיים בגוף המסוים הזה, לא שירתו את האינטרסים של העצמי הגבוה יותר, של העצמי הנעלה על הפראנה, ולכן הפראנה, החיים, הוקרבו. החיים ננטשו. כאן אנו רואים דבר שהוא נשגב על פני הפראנה, למענו מוקרבים החיים. דבר זה חייב להיות מתוק בהרבה מהחיים עצמם, וזהו ביתו של האושר, מקור האושר, ראשית שמחתנו.

כעת אנו מבינים מדוע הפראנה או החיים יקרים יותר מהאינטלקט – משום שהפראנה קרובה יותר לעצמי האמיתי, לעצמי שבתוכנו. מדוע האינטלקט יקר יותר מהעיניים? כי האינטלקט קרוב יותר לעצמי האמיתי מאשר העיניים. ומדוע העיניים יקרות יותר מהרגליים? כי העיניים נושאות בתוכן יותר מהעצמי האמיתי מאשר הרגליים.

מדוע כל אדם רואה את ילדו כיפה יותר מכל ילד אחר, מילדו של השכן? הוודאנטה אומרת: "משום שהילד הזה, שאתה קורא לו 'שלי', גילית אותו מעט בזהב העצמי האמיתי שלך".

כל ספר שבו כתבת שורה משלך, כל יצירה שיש בה משהו שתרמת בעטך, נראית לך יקרה וראויה הרבה יותר מכל ספר אחר, גם אם הוא נכתב בידי אפלטון. מדוע זה כך? משום שהספר הזה שאתה מכנה "שלי" מבורך באור השמש של העצמי האמיתי שלך. הוא מבורך בזוהר השמיים שבתוכך.

כך, ההינדו אומר שהאושר, המטרופולין האמיתי של השמחה, נמצא בתוכך. כל גן העדן נמצא בתוכך, מקור כל ההנאה נמצא בתוכך. אם זהו המצב, כמה בלתי סביר לחפש את האושר במקום אחר!

בהודו יש לנו סיפור על מאהב. הוא התייסר בכמיהתו לאהובתו; גופו כולו הפך לשלד ממש, בשרו יבש לחלוטין, אפשר לומר. מלך הארץ שבה חי אותו צעיר הביאו יום אחד אל חצרו, והביא גם את אהובתו של הצעיר לנוכחותו. המלך ראה שהאישה הייתה מכוערת מאוד. אז הביא המלך לפני המאהב הזה את כל העלמות היפות שעיטרו את חצרו, וביקש ממנו לבחור אחת מהן.

האיש אמר: "הו שאה! הו מלך! אל תעשה מעצמך צחוק. הו מלך! אתה יודע, האהבה מעוררת אדם לחלוטין. הו מלך! אין לך עיניים לראות. הבט בה דרך עיניי, ואז תגיד אם היא יפה או מכוערת. הבט בה דרך עיניי".

זהו סוד כל הקסמים שבעולם הזה. זה הכל. זהו סוד כל המשיכה והכישוף של הדברים המושכים בעולם; הו אדם! אתה בעצמך הופך את כל האובייקטים למושכים על פי הדרך שבה אתה מסתכל עליהם. אתה מביט באובייקט דרך עיניך שלך, משליך את זוהרך עליו, ואז מתאהב בו.

אנו מכירים את הסיפור על הד המסופר במיתולוגיה היוונית. הד התאהב בדמותו שלו. כך זה עם כל הקסמים; הם פשוט דמות העצמי שבתוכך, השמיים שבתוכך. הם פשוט הצל שלך. שום דבר מעבר לזה. אם כך הדבר, כמה לא סביר הוא לרדוף אחרי הצל שלך.

ראמה מכיר מקרה של ילד קטן, תינוק שזה עתה למד לזחול, ללכת על ארבע. הילד ראה את צלו וחשב שזה דבר מוזר, דבר יוצא דופן. הילד רצה לתפוס את ראש הצל; הוא התחיל לזחול לכיוון ראש הצל, והצל זחל עמו. הילד נע, וגם הצל נע. הילד התחיל לבכות כי הוא לא הצליח לתפוס את ראש הצל. הילד נפל, הצל נשאר עמו; הילד קם והחל לרדוף שוב אחר הצל.

בינתיים, אמו של הילד, ברחמיה עליו, גרמה לו לגעת בראשו שלו, והנה! גם ראש הצל נתפס. תפס את ראשך שלך, והצל נתפס גם הוא. גן העדן והגיהנום נמצאים בתוכך. מקור הכוח, השמחה והחיים נמצא בתוכך. אלוהים של האדם, הטבע והעמים – נמצא בתוכך.

הו אנשים מכל העולם! הקשיבו, הקשיבו. זהו לקח הראוי להיות מוכרז מעל גגות הבתים, בכל הצמתים של הערים הגדולות, בכל השדרות הראשיות. זהו לקח הראוי להיות מוכרז בקול רם. אם אתה רוצה להבין דבר מה, אם אתה רוצה להשיג משהו, אל תרדוף אחרי הצל. גע בראשך שלך. פנה פנימה. הבן זאת ותראה שהכוכבים הם מעשה ידיך, שתראה שכל האובייקטים של אהבה, כל הדברים הקסומים והמכשפים, הם פשוט השתקפות או צל שלך. כמה לא סביר הוא ש—

For a cap and bells our lives we pay,
Bubbles we earn with a whole soul's tasking.

בהודו ישנו סיפור יפה על אישה אחת. היא איבדה את המחט שלה בתוך ביתה. היא הייתה ענייה מכדי להרשות לעצמה להדליק אור בביתה, ולכן יצאה אל הרחוב והחלה לחפש את המחט שם. איש מכובד עבר ושאל אותה מה היא עושה. היא השיבה שהיא מחפשת את המחט. האיש שאל: "היכן איבדת את המחט?" והיא השיבה: "בתוך הבית".

האיש אמר: "כמה בלתי סביר לחפש ברחוב דבר שאיבדת בבית!" היא ענתה שהיא אינה יכולה להרשות לעצמה אור בתוך הבית, אך ברחוב יש פנס רחוב, ולכן היא מוכרחה לחפש שם.

זה בדיוק מה שאנשים עושים. גן העדן נמצא בתוכם; ובכל זאת, אתם מחפשים את ההנאות בדברים שבחוץ, מחפשים את מה שנמצא באובייקטים של החושים, שם בחוץ, ברחוב. כמה מוזר!

ישנו סיפור יפה נוסף המוכר בהודו על אדם משוגע. הוא פנה לילדים ברחוב וסיפר להם שראש העיר של העיר מכין סעודה מלכותית גדולה, והזמין את כל הילדים להשתתף בה. כידוע, ילדים אוהבים ממתקים ומאכלים מתוקים. הילדים, שהשתכנעו מדבריו של המשוגע על הסעודה המפוארת, מיהרו אל ביתו של ראש העיר. אך שם לא הייתה סעודה כלל, שום דבר ממה שסופר. הילדים התאכזבו, והיו נבוכים לזמן מה, ואז צחקו ואמרו לו: "איך זה, אדוני, שגם אתה באת לכאן, כשידעת שהסיפור שסיפרת אינו נכון?"

הוא השיב: "שמא באמת יש סעודה, שמא הסיפור נכון, ולא רציתי להחמיץ זאת". בדיוק כך מתנהגים אנשים רבים: בדמיונם, בברכתם העצמית, אם ניתן לומר, הם הופכים פרחים ליפים, הופכים את הדברים לנחשקים בעיני רוחם. וכמו המשוגע הזה, הם אז רצים אחר הדברים הללו, שמא יחמיצו אותם.

מסקנה:

הכר בכך שגן העדן נמצא בתוכך, וברגע אחד יתמלאו כל משאלותיך, יסתיימו כל הסבל והייסורים.

הנה! עצי היער הם קרובי.

והסלעים חיים עם מה שפועם בי.

החומר הוא בשרי, והשועל – עורי.

אני עז עם הזבוב המתגרה, ומתוק עם הדבורה.

הפרח אינו אלא פריחת אהבתי.

והמים זורמים בצליל חלומי.

השמש היא פרחי, התלוי מעל.

לא אוכל למות, אף שלנצח המוות

נארג הלוך ושוב בתוך תוכי.

מעולם לא נולדתי, אך לידות הנשימה

רבות כמו גלים בים חסר המנוחה.

הו, גן העדן נמצא בתוכך, אל תחפש אושר באובייקטים של החושים; הכר בכך שהאושר נמצא בתוכך.